

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa wprowadza zmiany w:

- 1) ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (Dz. U. z 2023 r. poz. 301);
- 2) ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2021 r. poz. 213);
- 3) ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2023 r. poz. 340 i 412).

Projektowana ustawa służy stosowaniu rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/564 z dnia 10 marca 2023 r. w odniesieniu do treści i formatu dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin prowadzonej i przechowywanej przez użytkowników profesjonalnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (Dz. Urz. UE L 74 z 13.03.2023 r., str. 4).

Proponowane zmiany wynikają także z doświadczeń zebranych podczas dotychczasowego obowiązywania wskazanych wyżej aktów prawnych.

Projektowana ustawa uwzględnia propozycje zmian zgłoszone przez Ministerstwo Finansów, Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych oraz Polskie Centrum Akredytacji. Projektowana ustawa realizuje także zalecenia Najwyższej Izby Kontroli.

Proponowane zmiany są przede wszystkim ukierunkowane na wprowadzenie ułatwień dla podmiotów (dotyczy to zwłaszcza takich rozwiązań jak uproszczenia przy eksporcie i imporcie towarów objętych regulacjami fitosanitarnymi).

W projektowanej ustawie proponuje się następujące rozwiązania.

1. Zmiany do ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami.

Zmiana proponowana w **art. 1 pkt 1 projektowanej ustawy** ma charakter porządkowy i jest związana ze zmianą przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylającego dyrektywy Rady

69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE (Dz. Urz. UE L 317 z 23.11.2016, str. 4, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/2031”, do których odwołuje się art. 11 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, tj. ze zmianą brzmienia art. 10 rozporządzenia 2016/2031.

W związku z uchyleniem akapitu drugiego w art. 10 rozporządzenia 2016/2031 (w brzmieniu „To urzędowe potwierdzenie opiera się na diagnozie laboratorium urzędowego, wyznaczonego przez właściwy organ zgodnie z warunkami i wymogami określonymi w prawodawstwie Unii dotyczącym kontroli urzędowych”) przepisami art. 165 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz. Urz. UE L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2017/625”, dotychczasowa treść akapitu trzeciego w art. 10 rozporządzenia 2016/2031, stała się akapitem drugim. Omawiana zmiana przepisów Unii Europejskiej wymaga zatem przeprowadzenia odpowiednich zmian w przepisach art. 11 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. Zmiana ta nie powoduje skutków merytorycznych.

W art. 1 w pkt 2 i 3 projektowanej ustawy proponuje się przeniesienie kompetencji w zakresie wyznaczania punktów kontroli, innych niż punkty kontroli granicznej, w których przeprowadza się graniczną kontrolę fitosanitarną importowanych towarów (tj. kontrole obecności agrofagów – patogenów i szkodników – szczególnie szkodliwych dla roślin) z ministra właściwego do spraw rolnictwa na wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa.

Zgodnie z przepisami art. 53 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2017/625 kontrole identyfikacyjne i kontrole bezpośrednie w ramach kontroli granicznej określonych towarów wprowadzanych

do Unii Europejskiej z państw trzecich mogą być przeprowadzane w punktach kontroli innych niż punkty kontroli granicznej. Jednocześnie art. 53 ust. 2 rozporządzenia 2017/625 wskazuje przepisy dotyczące wyznaczania, wycofywania wyznaczenia i zawieszania wyznaczenia punktów kontroli granicznej, które stosuje się także do punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej. Punkty kontroli inne niż punkty kontroli granicznej powinny ponadto spełniać wymagania dotyczące m.in. wykwalifikowanych pracowników, odpowiedniej infrastruktury oraz wyposażenia technicznego, określone w art. 64 ust. 3 rozporządzenia 2016/2031 oraz w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2019/1014 z dnia 12 czerwca 2019 r. ustanawiającym szczegółowe przepisy w zakresie minimalnych wymogów dotyczących punktów kontroli granicznej, w tym ośrodków inspekcyjnych, oraz formatu, kategorii i skrótów stosowanych w wykazach punktów kontroli granicznej i punktów kontroli (Dz. Urz. UE L 165 z 21.06.2019, str. 10).

W związku z powyższym w art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami przewidziano, aby punkty kontroli, inne niż punkty kontroli granicznej wyznaczał, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw transportu, analogicznie do wyznaczania punktów kontroli granicznej.

Praktyka wskazuje jednak, że punkty kontroli inne niż punkty kontroli granicznej będą miały tymczasowy charakter i ich wyznaczanie, w drodze rozporządzenia, ministra właściwego do spraw rolnictwa nie jest właściwym rozwiązaniem. Wyznaczenie takiego punktu byłoby zbyt długotrwałe, wprowadzając nieuzasadnione utrudnienia w imporcie lub wręcz uniemożliwiając import określonych towarów. Punkty kontroli, inne niż punkty kontroli granicznej miałyby np. zastosowanie w odniesieniu do kontroli roślin bonsai, poddawanych przed wprowadzeniem do Unii Europejskiej kwarantannie na podstawie przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2020/1217 z dnia 25 sierpnia 2020 r. w sprawie odstępstwa od rozporządzenia wykonawczego (UE) 2019/2072 dotyczącego wprowadzania do Unii naturalnie lub sztucznie skarłonych roślin przeznaczonych do sadzenia *Chamaecyparis Spach*, *Juniperus L.* i niektórych gatunków *Pinus L.*, pochodzących z Japonii, oraz w sprawie uchylenia decyzji 2002/887/WE (Dz. Urz. UE L 277 z 26.8.2020, str. 6). Kontrola dokumentacyjna takich roślin powinna zostać przeprowadzona w punkcie kontroli granicznej, natomiast kontrola identyfikacyjna oraz kontrola bezpośrednia (tj. kontrola zdrowotności) – w miejscu przeprowadzania kwarantanny.

Tym samym właściwszym rozwiązaniem dla wyznaczania punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej byłaby decyzja administracyjna właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Uprościłoby to i przyspieszyło wyznaczanie takich punktów kontroli.

W związku z powyższym, w projektowanej ustawie proponuje się:

- 1) uchylenie w art. 33 ww. ustawy ust. 3, zawierającego delegację dla ministra właściwego do spraw rolnictwa (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw transportu) do wyznaczenia, w drodze rozporządzenia, punktów kontroli, innych niż punkty kontroli granicznej;
- 2) wprowadzenie zmian w art. 33 ww. ustawy w ust. 1, 4 i 5–9, polegających na zawężeniu zakresu ich regulacji wyłącznie do punktów kontroli granicznej;
- 3) dodanie w ww. ustawie przepisów art. 33a–33c, wskazujących na kompetencje wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa w zakresie wyznaczania punktów kontroli, innymi niż punkty kontroli granicznej, wycofania tego wyznaczenia, zawieszenia tego wyznaczenia i nakazania wstrzymania działalności tych punktów oraz odwołania tego zawieszenia, a także tryb postępowania wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa przy realizacji powyższych zadań. Przewiduje się przy tym, że jako punkt kontroli, inny niż punkt kontroli granicznej może zostać wyznaczony zarówno obiekt Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, jak i obiekt podmiotu innego niż Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (np. importera).

W przypadku wyznaczania punktów kontroli, innych niż punkty kontroli granicznej konieczne było także określenie zakresu danych ujętych we wniosku o wyznaczenie takiego punktu. Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne przewidziano, aby w przypadku gdy wnioskodawca jest wpisany do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych we wniosku, zamiast informacji będących już w posiadaniu urzędu, podawać numer, pod którym wnioskodawca został wpisany do tego rejestru.

W projekcie przewidziano także uprawnienie dla wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa do przeprowadzania kontroli urzędowej w celu sprawdzenia, czy wyznaczony punkt kontroli inny niż punkt kontroli granicznej nadal spełnienia wymogi, o których mowa w art. 64 ust. 3 rozporządzenia 2016/2031 oraz w rozporządzeniu 2019/1014.

Ma to na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu granicznych kontroli fitosanitarnych w takim punkcie.

Ponadto, w przepisie art. 33 ust. 1 ww. ustawy doprecyzowano, iż właściwym do przeprowadzenia kontroli spełnienia minimalnych wymogów dotyczących punktów kontroli granicznej, o których mowa w art. 64 rozporządzenia 2017/625, jest wojewódzki inspektor właściwy ze względu na lokalizację tych punktów. Wyznaczenie punktu kontroli granicznej w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, wykonującego delegację art. 33 ust. 2 ww. ustawy, wymaga bowiem uprzedniego potwierdzenia, że punkt kontroli granicznej spełnia te wymagania.

W proponowanych przepisach zastosowano terminologię zgodną z przepisami rozporządzenia 2017/625 – przepisy art. 62 tego rozporządzenia stanowią o „wycofaniu wyznaczenia punktów kontroli granicznej”. Z tego powodu w proponowanych przepisach w odniesieniu do wyznaczenia punktów kontroli granicznej oraz punktów kontroli innych niż punkty kontroli granicznej konsekwentnie zastosowano terminy „wycofuje”, „wycofanie”.

W art. 1 w pkt 4 projektowanej ustawy proponuje się wprowadzenie regulacji dotyczących kontroli granicznej drewnianych materiałów opakowaniowych (opakowań drewnianych i drewna wykorzystywanego do unieruchamiania towarów w trakcie ich transportu).

Zasady międzynarodowego obrotu drewnianymi materiałami opakowaniowymi określa Międzynarodowy Standard dla Środków Fitosanitarnych numer 15 „Wytyczne dla unormowania drewnianych materiałów opakowaniowych w handlu międzynarodowym” (International Standards for Phytosanitary Measures 15 „Regulation of wood packaging material in international trade” – ISPM-15), przyjęty na podstawie Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin sporządzonej w Rzymie dnia 6 grudnia 1951 r. (Dz. U. z 2001 poz. 151 i z 2007 poz. 485).

Standard ten zakłada m.in., że drewno, z którego wykonywane są drewniane materiały opakowaniowe powinno być poddawane obróbce termicznej, podczas której osiągnięta jest temperatura rdzenia wynosząca minimum 56°C przez co najmniej 30 min. Dopuszcza on także stosowanie innych metod takich jak fumigacja bromkiem metylu (co jest niedopuszczalne w krajach Unii Europejskiej) lub fluorkiem siarki, a także ogrzewanie dźwiękowe. Spełnienie tych wymogów potwierdza się umieszczeniem na drewnianych materiałach

opakowaniowych specjalnego znaku, zawierającego m.in. numer zakładu wykonującego zabieg.

Standard ISPM–15 ma celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wraz z drewnianymi materiałami opakowaniowymi szkodników i patogenów zagrażających drzewostanom leśnym.

Zmiany proponowane poprzez dodanie w ww. ustawie art. 37a i 37b stanowią w dużej mierze przeniesienie dotychczasowych regulacji art. 79 i 80 ww. ustawy, zawartych w rozdziale 13 tej ustawy Przepisy epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe. Rozwiązanie takie (uregulowanie zasad kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w przepisach epizodycznych, przejściowych, dostosowujących i końcowych) było związane z czasowym utrzymaniem w mocy przepisami art. 109 ust. 1 rozporządzenia 2016/2031, zmienionego następnie przepisami art. 165 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia 2017/625, przepisów dyrektywy Rady 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenianiem się we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L 169 z 10.07.2000, str. 1, z późn. zm.), dotyczących granicznej kontroli fitosanitarnej.

Obecnie jednak, w związku z utratą mocy przez przepisy art. 79 i 80 ww. ustawy oraz przyjęciem rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/2125 z dnia 10 października 2019 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do przepisów dotyczących przeprowadzania określonych kontroli urzędowych drewnianych materiałów opakowaniowych, powiadamiania o niektórych przesyłkach oraz środków stosowanych w przypadkach niezgodności (Dz. Urz. UE L 321 z 12.12.2019, str. 99) proponuje się uregulowanie spraw związanych z kontrolą drewnianych materiałów opakowaniowych w ww. ustawie.

Zgodnie z ust. 1 art. 34 rozporządzenia 2016/2031:

„1. Drewniany materiał opakowaniowy, niezależnie od tego, czy jest faktycznie wykorzystywany w transporcie wszelkiego rodzaju przedmiotów, wprowadza się na terytorium Unii tylko wówczas, gdy spełnia wszystkie następujące wymogi:

- a) został poddany jednemu lub większej liczbie zatwierdzonych zabiegów oraz spełnia mające zastosowanie wymogi określone w załączniku 1 do Międzynarodowego Standardu dla Środków Fitosanitarnych nr 15 – *przepisy w sprawie drewnianego materiału opakowaniowego w handlu międzynarodowym (ISPM 15)*;

- b) jest oznakowany znakiem, o którym mowa w załączniku 2 do ISPM15, poświadczającym, że został poddany zabiegom, o których mowa w lit. a).

Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do drewnianego materiału opakowaniowego, który podlega wyłączeniom przewidzianym w ISPM15.”.

Wiąże się to z dużym ryzykiem zawleczenia wraz z drewnianymi materiałami opakowaniowymi pochodzącymi z państw trzecich szkodników i patogenów drzew, jak np. kwarantannowego niciansia *Bursaphelenchus xylophilus*.

Spełnienie tego wymogu powinno być kontrolowane przy wwozie drewnianych materiałów opakowaniowych z państw trzecich na terytorium Unii Europejskiej.

Jednak ze względu na charakter ładunku (duże gabaryty – np. maszyn, delikatność towaru lub konieczność zapewnienia stałych warunków temperatury, wilgotności lub atmosfery w trakcie transportu) nie zawsze istnieje możliwość dokonania na przejściu granicznym kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych. Należy także zauważyć, że w przypadku niektórych ładunków jest wymagane stosowanie specjalistycznych drewnianych materiałów opakowaniowych wykluczających ich przeładunek w nieprzygotowanych do tego miejscach. W związku z tym uznano, że należy dopuścić możliwość kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w miejscu przeznaczenia przesyłki lub w innym miejscu wskazanym przez odbiorcę przesyłki i zaakceptowanym przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Jest to zgodne z przepisami ust. 1 i 3 art. 44 rozporządzenia 2017/625, które stanowią, że:

„1. W celu zapewnienia zgodności z przepisami, o których mowa w art. 1 ust. 2, właściwe organy regularnie, w oparciu o ocenę ryzyka oraz z właściwą częstotliwością, przeprowadzają kontrole urzędowe zwierząt i towarów wprowadzanych na terytorium Unii, do których nie mają zastosowania art. 47 i 48 (przepisy te nie mają zastosowania do drewnianych materiałów opakowaniowych).

[...]

3. Kontrole urzędowe przewidziane w ust. 1 przeprowadza się w odpowiednim miejscu na obszarze celnym Unii, w tym:

- a) w punkcie wprowadzenia na terytorium Unii;
- b) w punkcie kontroli granicznej;
- c) w punkcie dopuszczenia do obrotu w Unii;

- d) w magazynach i obiektach podmiotu odpowiedzialnego za przesyłkę;
- e) w miejscu przeznaczenia.”.

Proponowane rozwiązanie powinno być jednak ograniczone do ściśle określonych przypadków i nie może stwarzać zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów podlegających obowiązkowi zwalczania. Dlatego proponuje się, aby wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa mógł wyrazić zgodę na przeprowadzenie kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w miejscu innym niż miejsce ich wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

- 1) drewniane materiały opakowaniowe nie wykazują objawów porażenia przez agrofagi (ponieważ w niektórych przypadkach wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie będzie miał możliwości przeprowadzenia oględzin drewnianych materiałów opakowaniowych – np. przy wysyłce wyrobów medycznych wymagających ścisłego reżimu temperaturowego i higienicznego – należy zastrzec, że spełnienie tego wymogu uzależnione będzie od możliwości przeprowadzenia takiej oceny);
- 2) transport drewnianych materiałów opakowaniowych do miejsca przeprowadzenia kontroli nie stwarza zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów;
- 3) miejsce, w którym drewniane materiały opakowaniowe zostaną poddane kontroli, spełnia warunki zapewniające prawidłowe przeprowadzenie tych kontroli oraz izolację drewnianych materiałów opakowaniowych do czasu uzyskania wyniku tych kontroli w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenienie się agrofagów;
- 4) wskazany przez wnioskującego o zgodę podmiot sposób, w jaki drewniane materiały opakowaniowe mogą zostać, na koszt tego podmiotu, zniszczone lub poddane jednorazowemu zabiegowi zwalczającemu agrofagi, jeżeli kontrola wykaże, że drewniane materiały opakowaniowe nie spełniają wymagań ustawy obowiązujących przy wwozie do Unii Europejskiej, zapewnia skuteczne zniszczenie agrofagów;
- 5) podmiot zainteresowany uzyskaniem zgody na przeprowadzenie kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych we wskazanym przez niego miejscu w okresie 2 lat poprzedzających złożenie wniosku nie naruszył przepisów ustawy dotyczących granicznej kontroli fitosanitarnej, co daje rękojmię właściwego przeprowadzenia kontroli materiałów opakowaniowych, w sposób nie stwarzający ryzyka rozprzestrzenienia się agrofagów;
- 6) organ Krajowej Administracji Skarbowej, sprawujący dozór celny nad towarami przewożonymi z wykorzystaniem drewnianych materiałów opakowaniowych, nie wyrazi,

w terminie 7 dni lub niezwłocznie w przypadku towarów łatwo psujących się, negatywnej opinii odnośnie do przeprowadzenia kontroli w proponowanym przez podmiot miejscu.

A zatem, jeżeli wojewódzki inspektor zaobserwuje objawy porażenia drewnianych materiałów opakowaniowych przez agrofagi, nie będą one mogły ze względu na potencjalne zagrożenie fitosanitarne zostać wprowadzone na obszar kraju.

Ponadto wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa przed wydaniem decyzji powinien zasięgnąć opinii wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego dla miejsca przeprowadzenia kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych, jeżeli właściwym dla tego miejsca jest wojewódzki inspektor inny niż wydający tę decyzję.

W przypadku, gdy drewniane materiały opakowaniowe byłyby wprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez terytorium innego państwa członkowskiego – wydanie decyzji przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa powinno być poprzedzone uzyskaniem opinii właściwego organu tego państwa członkowskiego oraz Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, koordynującego prace wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa.

Zgoda taka powinna być także poprzedzona zasięgnięciem opinii organów Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie zapewnienia właściwego nadzoru celnego nad towarami przewożonymi w drewnianych materiałach opakowaniowych. Nie jest to jednak nowe zadanie dla organów Krajowej Administracji Skarbowej, które wiązałoby się z wykonywaniem przez nie czynności kontrolnych lub podobnych czynności urzędowych, lecz wymaga wskazania, czy przeprowadzenie kontroli drewnianych materiałów opakowaniowych w proponowanym przez odbiorcę przesyłki miejscu nie kolidowałoby z realizacją obowiązków tych organów związanych z nadzorem celnym nad przesyłką.

Proponuje się, aby decyzja w sprawie zgody na przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej drewnianych materiałów opakowaniowych poza miejscem ich wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegała natychmiastowemu wykonaniu. Za takim rozwiązaniem przemawia fakt, iż decyzja będzie odpowiadać woli strony, a oczekiwanie na uprawomocnienie się takiej decyzji przed jej wykonaniem generowałoby dodatkowe koszty po stronie podmiotu związane z niezaplanowanym postojem środków transportu oraz mogłoby skutkować zniszczeniem towarów (w przypadku towarów łatwo psujących się).

Ponadto, w art. 37b ww. ustawy proponuje się umożliwienie zniszczenia lub poddania zabiegom zwalczającym agrofagi drewnianych materiałów opakowaniowych, które nie zostały oznakowane zgodnie ze standardem ISPM 15, jeżeli wykonanie tego na przejściu granicznym uniemożliwia charakter ładunku oraz nie stwarza to zagrożenia fitosanitarnego. Analogicznie do zmian wprowadzanych w art. 37a ww. ustawy proponowane rozwiązanie powinno być jednak ograniczone do ściśle określonych przypadków i nie może stwarzać zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów podlegających obowiązkowi zwalczania. Dlatego proponuje się, aby wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa mógł wyrazić zgodę na zniszczenie drewnianych materiałów opakowaniowych lub poddanie ich zabiegom fitosanitarnym w miejscu innym niż miejsce ich wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

- 1) drewniane materiały opakowaniowe nie wykazują objawów porażenia przez agrofagi;
- 2) transport drewnianych materiałów opakowaniowych do miejsca ich zniszczenia lub poddania zabiegowi zwalczającemu agrofagi nie stwarza zagrożenia rozprzestrzenienia się agrofagów;
- 3) miejsce, w których drewniane materiały opakowaniowe będą przechowywane do czasu ich zniszczenia lub poddania zabiegowi zwalczającemu agrofagi, zapewnia ich izolację w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenienie się agrofagów;
- 4) wskazany przez wnioskującego o zgodę podmiot sposób, w jaki drewniane materiały opakowaniowe zostaną, na jego koszt, zniszczone lub poddane zabiegowi zwalczającemu agrofagi, zapewnia skuteczne zniszczenie agrofagów;
- 5) wnioskujący o zgodę podmiot w okresie 2 lat poprzedzających złożenie wniosku, nie naruszył przepisów ustawy dotyczących granicznej kontroli fitosanitarnej;
- 6) organ Krajowej Administracji Skarbowej, sprawujący dozór celny nad towarami przewożonymi w drewnianych materiałach opakowaniowych nie wyrazi, w terminie 7 dni lub niezwłocznie w przypadku towarów łatwo psujących się, negatywnej opinii odnośnie do ich zniszczenia lub poddania zabiegowi zwalczającemu agrofagi w proponowanym przez podmiot miejscu.

Ponadto wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa powinien uwzględnić opinię wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego dla miejsca niszczenia drewnianych materiałów opakowaniowych lub poddania ich zabiegowi zwalczającemu agrofagi, jeżeli właściwym dla tego miejsca jest wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa inny niż wydający tę decyzję.

Decyzja o nakazaniu zniszczenia lub poddania drewnianych materiałów opakowaniowych zabiegom fitosanitarnym będzie mogła zostać podjęta po zasięgnięciu opinii organów Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie zapewnienia właściwego nadzoru celnego nad towarami przewożonymi w drewnianych materiałach opakowaniowych. Nie jest to jednak nowe zadanie dla organów Krajowej Administracji Skarbowej, które wiązałoby się z wykonywaniem przez nie czynności kontrolnych lub podobnych czynności urzędowych, lecz wymaga wskazania, czy przeprowadzenie zniszczenia drewnianych materiałów opakowaniowych albo poddanie ich zabiegom fitosanitarnym w proponowanym przez odbiorcę przesyłki miejscu nie kolidowałoby z realizacją obowiązków organów związanych z nadzorem celnym nad przesyłką.

Proponuje się, aby decyzja w sprawie zgody na zniszczenie lub poddanie jednorazowemu zabiegowi zwalczającemu agrofagi o drewnianych materiałów opakowaniowych poza punktem kontroli granicznej, podlegała natychmiastowemu wykonaniu. Za takim rozwiązaniem przemawia fakt, iż decyzja taka będzie odpowiadać woli strony, a oczekiwanie na uprawomocnienie się takiej decyzji przed jej wykonaniem generowałoby dodatkowe koszty po stronie podmiotu związane z niezaplanowanym postojem środków transportu oraz mogłoby skutkować zniszczeniem towarów (w przypadku towarów łatwo psujących się).

W proponowanych przepisach art. 37a ust. 6 oraz 37b ust. 6 określone zostały przesłanki, jakie muszą zostać spełnione, aby odpowiednio wydać zgodę na:

- 1) przeprowadzenie kontroli dokumentacji, kontroli identyfikacyjnej lub kontroli bezpośredniej drewnianych materiałów opakowaniowych, we wskazanym przez odbiorcę punkcie dopuszczenia do obrotu w Unii, magazynach lub obiektach, lub w miejscu przeznaczenia, o których mowa w art. 44 ust. 3 lit. c–e rozporządzenia 2017/625;
- 2) zniszczenie lub poddanie drewnianych materiałów opakowaniowych, do których nie są dołączone wymagane dokumenty lub które nie są prawidłowo oznakowane, jednorazowemu zabiegowi zwalczającemu agrofagi.

Jednocześnie przepisy art. 37a ust. 1 oraz 37b ust. 1 określają sytuację, w jakiej zgody takie mogą zostać wyrażone – tj. jeżeli przeprowadzenie wskazanych wyżej czynności jest niemożliwe w miejscu ich wprowadzenia z państw trzecich z uwagi na specyfikę przewożonych towarów lub mogłoby spowodować uszkodzenie przewożonych towarów. W razie złożenia wniosku o zgodę na wykonanie wskazanych wyżej czynności przy niespełnieniu tego warunku, zgodnie z Art. 61a § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego wojewódzki

inspektor ochrony roślin i nasiennictwa wyda postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.

W **art. 1 w pkt 5 projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie zmian w przepisach określających termin przekazania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa przez podmioty wpisane do rejestru eksporterów informacji o zamiarze uprawy, wytwarzania, pakowania, sortowania, składowania lub wyprawiania do państwa trzeciego w danym roku roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów (niektóre z państw trzecich – jak Chiny – uzależniają możliwość wysyłki towarów od wpisania podmiotów zaangażowanych w eksport do stosownego rejestru, prowadzonego przez krajową organizację ochrony roślin – w przypadku Polski przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin Nasiennictwa). Przekazanie tej informacji jest warunkiem eksportu. Zgodnie z art. 50 ust. 1 ww. ustawy informacja taka powinna zostać przekazana do 30 kwietnia danego roku, co wynika z cyklu wegetacyjnego roślin. Praktyka pokazuje jednak, że możliwe jest uzgodnienie z państwami trzecimi wymagań importowych pozwalających na późniejsze złożenie takiej informacji. W proponowanych przepisach art. 50 ust. 1a i 1b ww. ustawy proponuje się zatem, aby w takim przypadku informacje o terminie przekazania informacji Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa udostępniał na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Proponowane rozwiązanie ułatwi eksport polskich płodów rolnych do państw trzecich.

W **art. 1 w pkt 6 projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie instytucji „zaufanego eksportera”. Proponowane zmiany są efektem zrealizowania przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa projektu pt. „Zwiększenie konkurencyjności polskich towarów roślinnych na rynkach międzynarodowych poprzez podniesienie ich jakości i bezpieczeństwa fitosanitarnego” (FITOEXPORT), współfinansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych GOSPOSTRATEG. Jednym z zadań, które były przedmiotem prac w ramach projektu, było opracowanie założeń innowacyjnego systemu certyfikacji eksportowej i wydawania świadectw fitosanitarnych dla towarów przeznaczonych do wywozu poza Unię Europejską. Podjęcie takich prac wynikało z dotychczasowych doświadczeń i oceny inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz opinii zgłaszanych przez podmioty, co do potrzeby opracowania i wdrożenia uproszczonych procedur kontroli, gwarantujących bezpieczeństwo fitosanitarne przesyłek, ale jednocześnie opartych o analizę ryzyka fitosanitarnego i historię podmiotu, co przełożyłoby się na efektywniejszą obsługę eksportu. System uwzględniałby opcję zredukowanej częstotliwości fizycznych kontroli przesyłek dla

upoważnionych („zaufanych”) podmiotów, które spełniałyby ustalone wymagania (warunki) i znajdowałyby się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Jednocześnie, proponowane rozwiązanie bazuje na zasadach dopuszczonych przepisami prawa w przypadku działań kontrolnych realizowanych przez inne urzędy, odpowiednio: Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (procedura uproszczona) oraz Krajową Administrację Skarbową (status upoważnionego przedsiębiorcy).

Kwestie obrotu międzynarodowego materiałem roślinnym i innymi towarami stwarzającymi zagrożenie fitosanitarne reguluje Międzynarodowa Konwencja Ochrony Roślin sporządzona w Rzymie dnia 6 grudnia 1951 r. (Dz. U. z 2001 r. poz. 151 oraz z 2007 r. poz. 485).

Zgodnie z Międzynarodową Konwencją Ochrony Roślin potwierdzeniem spełniania przez eksportowane towary wymagań fitosanitarnych państwa przeznaczenia jest świadectwo fitosanitarne. Zgodnie z art. V ust. 2 lit. b Konwencji:

„2. Każda z Umawiających się Stron podejmie działania w celu wydawania Świadectw fitosanitarnych zgodnych z następującymi postanowieniami:

- a) Kontrola i inne powiązane czynności prowadzące do wydania świadectw fitosanitarnych zostaną przeprowadzone wyłącznie przez władze państwowej organizacji ochrony roślin. Świadectwa fitosanitarne wydawane będą przez technicznie wykwalifikowanych urzędników państwowych, upoważnionych przez państwową organizację ochrony roślin do działania w jej imieniu i pod jej kontrolą, przy takim zakresie wiedzy i dostępnych informacji, aby władze Umawiających się Stron importujących mogły uznać takie świadectwa za dokumenty wiarygodne. Świadectwa fitosanitarne.”

Tym samym, w świetle prawa międzynarodowego, nie jest możliwe scedowanie na podmioty prywatne wydawania świadectw fitosanitarnych, ani kontroli służących ich wydaniu, jeżeli wymagania fitosanitarne państwa przeznaczenia zawierają obowiązek przeprowadzenia takiej kontroli. W związku z powyższym, w projekcie proponuje się zredukowanie częstotliwości kontroli prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa celem wydania świadectwa fitosanitarnego jedynie w przypadku, gdy wymagania państwa przeznaczenia towarów nie uzależniają wydania świadectwa fitosanitarnego od przeprowadzenia kontroli lub badań laboratoryjnych, potwierdzanych następnie w rubryce „deklaracja dodatkowa” świadectwa fitosanitarnego. W takim bowiem przypadku świadectwo

fitosanitarne wydawane jest w oparciu o ocenę organoleptyczną przesyłek, której częstotliwość można oprzeć o analizę ryzyka.

Proponuje się, aby przesłanką do ograniczenia częstotliwości kontroli wykonywanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa było wdrożenie przez eksportera procedury kontroli wykonywanej przez odpowiednio wykwalifikowanych pracowników, a także przestrzeganie przez eksportera przepisów z zakresu ochrony roślin przed agrofagami. Proponowane rozwiązanie, oparte na analizie ryzyka, nie narusza prawa międzynarodowego.

Proponuje się, aby kontrola o zredukowanej częstotliwości obejmowała ocenę wizualną:

- 1) nie mniej niż co 10 wysyłanej przesyłki – jeżeli eksporter jest wpisany do rejestru zaufanych eksporterów przez okres nie dłuższy niż 1 rok;
- 2) nie mniej niż co 20 wysyłanej przesyłki – jeżeli eksporter jest wpisany do rejestru zaufanych eksporterów przez okres dłuższy niż 1 rok.

Proponowana częstotliwość kontroli, uzależniona od okresu współpracy eksportera z wojewódzkim inspektorem ochrony roślin i nasiennictwa, będzie właściwa dla zapewnienia bezpieczeństwa fitosanitarnego eksportu.

Proponuje się, aby do rejestru zaufanych eksporterów mógł zostać wpisany eksporter, który:

- 1) przez okres co najmniej 2 lat jest wpisany do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych prowadzonego przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa (wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa będzie znał więc historię działalności eksportera) – zgodnie z propozycją do terminu tego nie będzie zaliczany okres wpisu do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych prowadzonego zgodnie z art. 65 rozporządzenia 2016/2031 przez właściwy organ innego państwa członkowskiego);
- 2) w okresie, o którym mowa w pkt 1:
 - a) co roku wnioskował do wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa o wydanie fitosanitarnego świadectwa eksportowego lub fitosanitarnego świadectwa reeksportowego dla co najmniej 10 przesyłek (daje to gwarancję znajomości przepisów i wymagań eksportowych),

- b) nie był karany oraz nie została na niego nałożona administracyjna kara pieniężna za naruszenie przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1 ww. ustawy, lub przepisów ww. ustawy (daje to rękojmię właściwego postępowania przy eksporcie);
- 3) wdrożył zatwierdzoną przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa procedurę samodzielnej kontroli roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów wyprowadzonych do państw trzecich (daje to gwarancję spełnienia odpowiednio wysokich standardów fitosanitarnych przy eksporcie);
- 4) zapewnia, że ocena wizualna roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów wyprowadzonych do państw trzecich będzie przeprowadzana przez osoby które:
 - a) posiadają wykształcenie zapewniające wiedzę niezbędną dla właściwego przeprowadzania tych kontroli lub
 - b) zdały egzamin potwierdzający posiadanie wiedzy niezbędnej dla właściwego przeprowadzania tych kontroli (daje to gwarancję, że ocenę wizualną eksportowanych towarów będą prowadziły osoby posiadające wystarczającą wiedzę dla właściwego przeprowadzenia tej oceny); aby ułatwić podmiotom korzystanie z instytucji „zaufanego eksportera” proponuje się, aby egzamin ten nie podlegał opłacie.

Projektowane przepisy określają przy tym zakres informacji, jaki powinna zawierać procedura kontroli, tak aby dawała ona właściwą gwarancję bezpieczeństwa fitosanitarnego przy wysyłce.

W dodawanym art. 51c ust. 9 ww. ustawy proponuje się, aby Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa udostępniał na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa wykaz roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów, oraz państw trzecich do których są one wyprowadzane, objętych zakresem wpisów do rejestru zaufanych eksporterów. Ułatwi to koordynowanie działań po stronie wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa poprzez wskazywanie dla których roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów przeprowadzono już analizę możliwości objęcia ich przy wysyłce do określonych państw trzecich kontrolą o zredukowanej częstotliwości.

Instytucja „zaufanego eksportera” będzie mogła mieć zastosowanie przy eksporcie m.in.:

- 1) jabłek do Mongolii (w 2022 r. wydano 726 świadectw fitosanitarnych dla 13 825,9 ton jabłek);

- 2) jabłek do Norwegii (w 2022 r. wydano 400 świadectw fitosanitarnych dla 5 388,6 ton jabłek);
- 3) jabłek do państw Zatoki Perskiej (Zjednoczone Emiraty Arabskie, Kuwejt, Katar) (w roku 2022 r. wydano 435 świadectw fitosanitarnych dla 10 493,8 ton jabłek);
- 4) jabłek do Serbii (w 2022 r. wydano 236 świadectw fitosanitarnych dla 4 153,2 ton jabłek);
- 5) jabłek do Egiptu (w 2022 r. wydano 5 357 świadectw fitosanitarnych dla 104 323,8 ton jabłek);
- 6) świeżych ogórków, kapusty, cebuli do Ukrainy (w 2022 r. wydano dla świeżych ogórków 312 świadectw fitosanitarnych (dla 2 262,5 ton); kapusty – 1147 świadectw fitosanitarnych (dla 19 322,3 ton); cebuli – 3 125 świadectw fitosanitarnych (dla 55 786,2 ton);
- 7) pieczarek do państw trzecich (w 2022 r. wydano 47 świadectw fitosanitarnych, dla 595,5 ton pieczarek – do Izraela, Kazachstanu, Mołdawii, Serbii, Ukrainy, Uzbekistanu).

W **art. 1 w pkt 7 projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie zmian, tak aby w przypadku nieuiszczenia opłaty, o której mowa w art. 79 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2017/625 (opłata za przeprowadzenie granicznej kontroli fitosanitarnej) wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie wypełniał dokumentu CHED w sposób kończący graniczną kontrolę fitosanitarną.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa sygnalizowała bowiem problemy ze ściągalnością ww. opłat, zwłaszcza przez podmioty zagraniczne.

W **art. 1 w pkt 8 i 9 projektowanej ustawy** proponuje się zrewidowanie dotychczasowych przepisów dotyczących administracyjnych kar pieniężnych oraz przepisów karnych.

Administracyjne kary pieniężne nakładane są w drodze decyzji administracyjnych przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa, którzy po ponad dwuletnim doświadczeniu w stosowaniu tych przepisów w praktyce wskazują na potrzebę ich modyfikacji. Katalog czynności i zaniechań podlegających administracyjnym karom pieniężnym, wskazanych w art. 58 ww. ustawy, obejmuje potencjalne czynności i zaniechania, które to podczas prac legislacyjnych nad ww. ustawą trudno było dokładnie przewidzieć i uwzględnić, zwłaszcza, że nie było wiedzy praktycznej co do sposobu realizacji przyjmowanych wtedy rozwiązań prawnych. W związku z powyższym, w niektórych przypadkach, ustalone przez prawodawcę wysokości kar są nieadekwatne do wagi i okoliczności naruszeń. Ponadto, w

przypadku niektórych naruszeń przepisów z zakresu ochrony roślin przed agrofagami, obecnie obowiązujące przepisy ww. ustawy nie przewidują żadnych kar pieniężnych lub innych sankcji karnych za ich popełnienie, co skutkuje trudnością w egzekwowaniu przestrzegania przepisów prawa, gdyż wydanie samych zaleceń pokontrolnych przez kontrolujących w niektórych przypadkach jest niewystarczające.

W związku z powyższym, zasadnym jest wprowadzenie takich zmian w obowiązujących przepisach zawartych w rozdziałach 10 i 11 ww. ustawy, aby możliwe było zastosowanie elastycznego podejścia przy określaniu wysokości kar. Wysokość kar powinna być bowiem adekwatna do popełnionego czynu i jednocześnie powinien zostać spełniony cel, dla którego dana kara została nałożona.

W związku z powyższym proponuje się zrewidowanie przepisów w następującym zakresie:

- 1) W art. 58 ust. 1 ww. ustawy wymienione zostały czyny, za popełnienie których przewidziana została kara w wysokości 10 000 zł. Katalog czynów wskazanych w tym artykule jest bardzo szeroki, ich waga różna i w niektórych przypadkach wysokość kary jest nieadekwatna do popełnionego czynu. W związku z powyższym, proponuje się zrewidowanie wysokości tej kary i ustalenie jej w przedziale od 500 zł do 10 000 zł. Zasadnym i właściwym jest pozostawienie górnej granicy kary zarówno ze względów społecznych, gospodarczych, jak i ochrony finansów publicznych. Natomiast przyjęcie dolnej granicy wysokości kary pozwoli w sposób bardziej sprawiedliwy dokonać ustalenia przez organ równowagi pomiędzy stopniem naruszenia przepisów a orzeczoną karą (w tym, przy uwzględnieniu zasad przyjętych w art. 58 ust. 7 ww. ustawy). Zmiana ta wymaga zmiany brzmienia części wspólnej w ust. 1 oraz ust. 7 w art. 58 ww. ustawy (dodanie odwołania do ust. 1 art. 58 ww. ustawy).
- 2) W art. 58 w ust. 2 ww. ustawy wymienione zostały czyny, za popełnienie których ustalono karę w przedziale od 500 zł do 5 000 zł za każdą przesyłkę, której dotyczy nieprawidłowość. Dotychczasowe doświadczenie w stosowaniu tego przepisu wskazuje jednak, że kara ta powinna być naliczana w inny sposób, tak żeby jej wysokość nie była determinowana liczbą przesyłek, a np. faktem niedopełnienia obowiązku określonego w przepisach. W tym miejscu należy nadmienić, że w trakcie prac legislacyjnych nad ww. przepisem, wysokość kary i określenie jej za każdą przesyłkę ustalane były głównie z myślą o podmiotach, które intencjonalnie, regularnie łamały przepisy prawa z zakresu

ochrony roślin przed agrofagami, a wartość dokonywanych przez nie transakcji była relatywnie wysoka, nieadekwatna do wysokości kary ustalonej w przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2019 r. poz. 972 i 2020) – np. wielokrotne, regularne przemieszczanie dużych transportów ziemniaków do innych państw Unii Europejskiej, bez wymaganych zaświadczeń dotyczących bakterii *Clavibacter sepedonicus*, gdzie łączna wartość transakcji wynosiła nawet kilkaset tysięcy złotych, a ówczesna opłata sankcyjna za tego typu naruszenie – 2 270 zł. W praktyce okazało się jednak, że nowa wysokość kary tj. od 500 zł do 5 tys. zł za każdą przesyłkę, objęła również podmioty, które sprzedają rośliny poprzez umowy zawierane na odległość i nie dołączają do nich paszportów roślin. Dotychczas, w wielu przypadkach były to transakcje opiewające na niewielkie kwoty, lecz ich liczba była relatywnie duża i nawet przy określeniu najniższego wymiaru kary za każdą z tych przesyłek (500 zł), wyliczona kara była wysoka i w niektórych przypadkach nieadekwatna do rodzaju i charakteru naruszenia prawa. W przypadku niektórych naruszeń zagrożenie fitosanitarne było minimalne, np. w przypadku roślin *in vitro*, do których nie jest przypisany żaden agrofag kwarantanny. Dlatego też, zasadnym jest określenie sankcji za fakt niedopełnienia obowiązku określonego w przepisach, bez odrębnego naliczania tej kary za każdą przesyłkę. Niemniej jednak, mając na uwadze zdarzające się przypadki intencjonalnego, regularnego naruszenia przepisów w tym zakresie, konieczne jest jednocześnie podniesienie górnej granicy tej sankcji i ustalenie jej w przedziale od 500 zł do 500 000 zł. pozwoliłoby na ustalenie kary adekwatnej do popełnionego naruszenia. Wymaga to zmiany brzmienia części wspólnej w ust. 2 art. 58 ww. ustawy

- 3) W art. 58 ust. 4 pkt 1, 2, 4 i 5 ww. ustawy ustalono sankcję w wysokości 1 000 zł za wprowadzanie, przemieszczanie, utrzymywanie, rozmnażanie lub uwalnianie agrofagów kwarantannowych dla Unii lub agrofagów kwarantannowych dla strefy chronionej, wykonywanie działań, które mogą być wykonywane wyłącznie w stacji kwarantanny lub obiekcie zapewniającym izolację, w innych obiektach lub prowadzenie prac nad agrofagami bez zezwolenia na prowadzenie tych prac. Doświadczenie wskazuje, iż za popełnienie ww. czynów, zasadnym byłoby ustalenie kary w przedziale od 1000 do 10 000 zł, gdyż obecna wysokość kary (1 000 zł) wydaje się nieadekwatna do zagrożenia fitosanitarne, do którego mogą doprowadzić ww. czyny. Zmiana ta wymaga uchylecia w ust. 4 art. 58 ww. ustawy pkt 1, 2, 4, i 5, dodania w art. 58 ww. ustawy ust. 4a (zawierającego dotychczasową treść pkt 1, 2, 4, i 5 ust. 4 art. 58 ww. ustawy), zmiany

brzmienia pkt 1 w ust. 5 art. 58 ww. ustawy (poprzez dodanie odwołania do dodawanego ust. 4a art. 58 ww. ustawy) oraz zmiany brzmienia ust. 7 ww. ustawy (dodanie odwołania do ust. 4a art. 58 ww. ustawy).

- 4) W art. 58 ust. 2 pkt 3 ustalono sankcję w wysokości 500 do 5 000 zł za przesyłkę, m.in. za wyprawianie poza terytorium Unii Europejskiej towarów z wykorzystaniem drewnianych materiałów opakowaniowych (DMO), nieoznakowanych zgodnie ze standardem ISPM 15. Stosowanie tego przepisu w praktyce okazało się bardzo trudne z uwagi na fakt, że DMO towarzyszy różnego rodzaju transportowanym towarom, z których większość nie podlega kontroli fitosanitarnej. Przewożonej z wykorzystaniem DMO przesyłce nie musi też towarzyszyć żaden dokument poświadczający, że DMO spełnia wymogi standardu ISPM 15 i jest prawidłowo oznakowane. W konsekwencji, postępowania administracyjne prowadzone są jedynie w oparciu o informację (standardową notyfikację), przekazaną przez służbę fitosanitarną państwa przeznaczenia przesyłki. W sytuacji, gdy podczas prowadzonego postępowania wyjaśniającego, kontrolowany podmiot oświadczy, że towar został wysłany na DMO prawidłowo oznakowanym i przedłoży dodatkowo fakturę zakupu DMO od podmiotu posiadającego upoważnienie do stosowania ww. oznakowania, nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie czy towar był transportowany na oznakowanym DMO, czy też nie. Również uzyskanie dodatkowych wyjaśnień właściwego urzędu kraju, który wystawił notyfikację jest niemożliwe lub utrudnione, a ponadto pozyskane informacje/dowody są niejednokrotnie niewystarczające i/lub niejednoznaczne. W związku z powyższym, z uwagi na niemożność ustalenia stanu faktycznego w sposób nie budzący wątpliwości, stosowany jest art. 81a § 1 kpa „jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku, a w tym zakresie pozostają niedające się usunąć wątpliwości co do stanu faktycznego, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony”. W takich przypadkach, poniesiony nakład sił i związane z tym koszty dla budżetu państwa są niewspółmierne do osiągniętego celu. Jednocześnie należy wskazać, że dotychczasowe zakwestionowania z powodu braku oznakowania dotyczyły przesyłek transportowanych na kilku – kilkunastu sztukach DMO. Niejednokrotnie podmioty, których dotyczyły te zakwestionowania, nie były świadome ww. obowiązku transportu eksportowanych towarów na oznakowanym DMO i w sytuacji, gdy powzięły już taką informację, natychmiast dostosowywały się do wymagań przepisów w zakresie ochrony roślin przed agrofagami, co potwierdzały kolejne kontrole, przeprowadzone u tych podmiotów. Mając

na uwadze powyższe, zasadna jest zmiana kwalifikacji tego czynu poprzez uznanie go za wykroczenie i zastąpienie administracyjnej kary pieniężnej karą grzywny. W sytuacji naruszenia przez podmiot przepisu ukaranie go mandatem karnym nie będzie wiązało się z tak dużym nakładem sił, a kara grzywny będzie wystarczająca do spełnienia celu, dla którego została wymierzona (zaprzestanie naruszania przepisów przez podmiot). Zmiana ta wymaga uchylecia pkt 3 w ust. 2 art. 58 ww. ustawy oraz dodania w art. 59 ust. 1 ww. ustawy pkt 27, zawierającego dotychczasową treść uchylonego pkt 3 w ust. 2 art. 58 ww. ustawy.

- 5) W ostatnim czasie pojawia się coraz więcej takich przypadków, gdy podmioty, u których wykryto agrofaga kwarantannowego lub które otrzymały już decyzje dotyczące zwalczania takich agrofagów (np. *Clavibacter sepedonicus*) nie zgłaszają wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa przeniesienia posiadania roślin lub gruntów. Informacja nie jest przekazywana także do kolejnych posiadaczy takich gruntów czy roślin. Ponadto, coraz więcej firm prowadzi swoją działalność tylko w oparciu o grunty dzierżawione, nawet corocznie. Po wykryciu agrofaga kwarantannowego dla Unii i nałożeniu kwarantanny podmioty te oddają takie grunty (porażone lub prawdopodobnie porażone) właścicielom lub kolejnym dzierżawcom i wówczas obowiązki kwarantannowe już ich nie dotyczą, a w kolejnych latach sytuacja się powtarza. Ciężar działań kwarantannowych jest więc przenoszony na nowe podmioty, które zazwyczaj nie wiedzą o wykryciu agrofaga kwarantannowego dla Unii i nałożonej kwarantannie. Obowiązek informowania wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa o przeniesieniu posiadania roślin lub gruntów wynika tymczasem z art. 11 ust. 6 pkt 1 ustawy o ochronie roślin przed agrofagami. Brak jest jednak sankcji karnej za naruszenie tego przepisu. Proponuję się w tym przypadku sankcję analogiczną jak za nieprzestrzeganie obowiązków określonych w decyzji administracyjnej wydanej w związku z wykryciem ww. agrofagów. Wymaga to zmiany ust. 3 art. 58 ww. ustawy – dotychczasową treść pkt 1 i 2 w art. 58 ust. 3 proponuje się oznaczyć jako pkt 1 i dodać nowy pkt 2.
- 6) Obecnie brak jest sankcji za wywóz do państwa trzeciego towarów wymagających zaopatrzenia w fitosanitarne świadectwo eksportowe lub fitosanitarne świadectwo reeksportowe bez zaopatrzenia ich w ten dokument. Proponuje się w takim przypadku karę analogiczną jak za nieumieszczanie paszportu roślin na jednostce handlowej

towarów przed ich przemieszczaniem. Wymaga to dodania w ust. 2 art. 58 ww. ustawy pkt 2a.

Zmiany do ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin

Obowiązek podjęcia przez państwa członkowskie UE właściwych środków zapewniających, że w odniesieniu do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do ochrony odmian roślin będą stosowane przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za naruszenie porównywalnych praw krajowych wynika wprost z art. 107 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz. Urz. WE L 227 z 01.09.1994, str. 1, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2021 r. poz. 213) ustanawia system ochrony prawnej odmian roślin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przepisy karne zostały określone w art. 37 oraz art. 37 a ww. ustawy. W szczególności, zgodnie z art. 37, naruszenie wyłącznego prawa do odmiany lub oznaczenie nazwą odmiany chronionej wyłącznym prawem materiału siewnego lub materiału ze zbioru innej lub nieznannej odmiany jest zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawiania wolności do roku. Natomiast inne naruszenie przepisów ustawy, określone w art. 37a, jest zagrożone karą grzywny. Wymienione sankcje karne odnoszą się do naruszenia wyłącznego prawa hodowcy do odmiany na poziomie krajowym. W przepisach ustawy nie wskazano natomiast, że takie same sankcje karne mają zastosowanie do naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany przyznanego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin. Przepisy art. 107 rozporządzenia Rady 2100/94 zobowiązują natomiast państwa członkowskie UE do sankcjonowania w prawodawstwie krajowym, naruszenia wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany.

W zaproponowanej w **art. 2 projektowanej ustawy** zmianie przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin w art. 37 pkt 1 oraz art. 37a pkt 4 wskazano, że naruszenie wspólnotowego wyłącznego prawa do odmiany objęte jest takimi samymi sankcjami karnymi jak naruszenie wyłącznego prawa do odmiany na poziomie krajowym.

Zgodnie z art. 27 ust 2. ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, jeżeli hodowca odmiany chronionej wyłącznym prawem w Rzeczypospolitej Polskiej uzyska wspólnotowe wyłączne prawo do tej odmiany, to w okresie wykonywania tego prawa

nie może wykonywać wyłącznego prawa uzyskanego w Rzeczypospolitej Polskiej. Po uzyskaniu wyłącznego prawa do odmiany na poziomie wspólnotowym przez polskiego hodowcę, wspólnotowe wyłączne prawo do odmiany jest jedyną formą ochrony tego prawa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wprowadzone zmiany ułatwią egzekwowanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej praw własności intelektualnej do odmian przyznanych na poziomie wspólnotowym.

Wejście w życie zaproponowanej zmiany nie zwiększy wydatków sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zmiany do ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.

W **art. 3 pkt 1 projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie wyboru podmiotu upoważnionego, który dokona oceny lub uwag, przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Proponowana zmiana ma na celu usprawnienie procesu rejestracji poprzez równomierne obciążenie pracą tych podmiotów.

W **art. 3 pkt 2 lit. a projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie możliwości opracowywania oceny lub uwag przez osoby, które posiadają odpowiednie wykształcenie, ale nie mają doświadczenia w tym zakresie pod nadzorem osób posiadających pełne kwalifikacje. Zmiana ta ma na celu umożliwienie zwiększenia liczby osób, które będą opracowywały oceny lub uwagi. Obecnie obowiązujące rozwiązanie nie umożliwia dopływu do systemu wystarczającej liczby osób, które mogą wykonywać oceny lub uwagi w zakresie dokumentacji środków ochrony roślin i substancji czynnych, jak również wykształcenia kolejnego pokolenia ekspertów wykonujących takie oceny. Przygotowywanie ocen przez osoby posiadające odpowiednie wykształcenie, ale nie mogących wylegitymować się wymaganym doświadczeniem, pod kierunkiem doświadczonych ekspertów w opracowywaniu ocen dla substancji czynnych i środków ochrony roślin, jest z powodzeniem stosowane w innych państwach członkowskich UE. Procedura taka jest zasadna, z uwagi na złożoność oceny dokumentacji substancji czynnych i środków ochrony roślin. Praca pod nadzorem osoby, posiadającej doświadczenie w opracowywaniu ocen dla środków ochrony roślin da rękojmię dobrego przygotowania tych osób do wykonywania po upływie wskazanego okresu przygotowawczego samodzielnych ocen w tym zakresie. W Polsce obecnie możemy

zaobserwować tendencję polegającą na zmniejszeniu się liczby czynnych osób, wykonujących oceny i raporty. Proponowana zmiana ma na celu odwrócenie tego trendu. Zmiana proponowana w **art. 3 pkt 2 lit a projektowanej ustawy** wiąże się z koniecznością zmiany wymagań w odniesieniu do osób, które nie posiadają doświadczenia – wprowadzanych w **art. 3 pkt 2 lit b projektowanej ustawy**.

W **art. 3 pkt 3 lit a projektowanej ustawy** proponuje się zniesienie wypłacania wynagrodzeń za udział w pracach Komisji ds. Środków Ochrony Roślin, działającej jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Należy zaznaczyć, że obecnie system rejestracji środków ochrony roślin jest zharmonizowany w UE. Wniosek w sprawie dopuszczenia do obrotu środka ochrony roślin jest rozpatrywany przez jedno państwo członkowskie UE, a wykonana ocena jest następnie udostępniana pozostałym państwom w celu zapoznania się z nią i zgłoszenia ewentualnych uwag i zastrzeżeń. Po zakończonej ocenie, raport rejestracyjny środka ochrony roślin jest udostępniany wszystkim państwom członkowskim. Dodatkowo, w Polsce od 2022 roku, raporty rejestracyjne dopuszczanych do obrotu i stosowania środków, wykonane przez Polskę, jako państwo sprawozdawcę, są zamieszczane w serwisie internetowym Ministerstwa. Tym samym, proces rejestracji jest w pełni transparenty i prowadzony w oparciu o spójne i jednolite zasady w całej UE. Zasady te nie pozwalają na wprowadzanie dodatkowych, nie wynikających z przeprowadzonej oceny, zapisów do zezwoleń dla środków ochrony roślin. W procesie zatwierdzania substancji czynnej przez KE wykonana ocena jest dodatkowo udostępniana przez EFSA w ramach konsultacji publicznych.

Zgodnie z zapisami ustawy o środkach ochrony roślin, do zadań Komisji należy opiniowanie, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, spraw dotyczących substancji czynnych i środków ochrony roślin, w zakresie przygotowanych ocen. W przeszłości, przed wprowadzeniem zharmonizowanego systemu rejestracji, obowiązywały przepisy w ramach których państwa członkowskie rozpatrywały sprawy z zakresu rejestracji bez udostępniania wyniku oceny innym państwom. Wówczas opiniowanie spraw przez Komisję było zasadne. Natomiast obecnie, z uwagi na aktualny system prowadzenia rejestracji środków ochrony roślin oraz zatwierdzania substancji czynnych, jak również bardzo rozbudowany i szczegółowy zakres ocenianej dokumentacji środków, kierowanie spraw w tym zakresie do zaopiniowania przez Komisję uległo znacznemu ograniczeniu i nie jest zasadne. Podobnie nie jest niezbędne zwoływanie posiedzeń w każdym miesiącu. Za udział w pracach Komisji wypłacane jest

wynagrodzenie oraz zwrot kosztów dojazdu na posiedzenie, tym samym konsekwencją przyjęcia niniejszej zmiany będą również oszczędności dla budżetu państwa, co jest istotne w obecnej trudnej sytuacji. Wynagrodzenie członków Komisji ustalane jest corocznie, w wysokości 0,5 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (obecnie 3883,81 zł na osobę). Na tej podstawie można oszacować, że łączny koszt wynagrodzeń za 2024 r. wyniesie ponad 370 tys. zł., a w kolejnych latach będzie ulegał zwiększeniu biorąc pod uwagę zwiększenie miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Zmiana proponowana w **art. 3 pkt 3 lit a projektowanej ustawy** wiąże się z koniecznością wprowadzenia zmian wprowadzanych w **art. 3 pkt 3 lit b projektowanej ustawy**.

W **art. 3 pkt 4 projektowanej ustawy** proponuje się wprowadzenie nowego brzmienia art. 23, w którym koryguje się przepisy dotyczące okresów na sprzedaż i zużycie istniejących zapasów środków ochrony roślin w razie upływu ważności zezwolenia na wprowadzanie do obrotu tych środków, zgodnie z wymaganiami Unii Europejskiej.

W **art. 3 pkt 5 lit. a projektowanej ustawy** proponuje się uchylenie ust. 2 w art. 35 ww. ustawy. Zmiana ta ma charakter porządkowy i jest związana z wcześniejszym uchyleniem przepisami art. 47 pkt 11 ustawy z dnia z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 147 oraz z 2022 r. poz. 1370) przepisu art. 40 ust. 2 ww. ustawy, który zawierał delegację dla ministra właściwego do spraw rolnictwa do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków stosowania środków ochrony roślin w odległości mniejszej od zbiorników i cieków wodnych niż szerokość strefy buforowej, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 155 z 11.06.2011, str. 176), wskazanej w etykietach tych środków. Uchylenie opisanej delegacji spowodowało, iż przepis art. 35 ust. 2 pozostaje obecnie martwy. Proponowana zmiana nie niesie zatem skutków merytorycznych.

Zmiany proponowane w **art. 3 pkt 5 lit. b, pkt 9 oraz pkt 14 projektowanej ustawy** mają na celu wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/564 z dnia 10 marca 2023 r. w odniesieniu do treści i formatu dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin prowadzonej i przechowywanej przez użytkowników profesjonalnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 (Dz. Urz. UE L 74 z 13.03.2023 r., str. 4), zwanego dalej

„rozporządzeniem 2023/564”. Zgodnie z tym rozporządzeniem, dokumentacja dotycząca zabiegów ochrony roślin prowadzona przez profesjonalnego użytkownika środków ochrony roślin na podstawie art. 67 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1107/2009”, powinna być prowadzona „elektronicznie w formacie nadającym się do odczytu maszynowego” i zawierać informacje określone w załączniku do tego rozporządzenia. Ponieważ dokumentacja ta przechowywana jest na potrzeby kontroli prowadzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, proponuje się aby użytkownicy profesjonalni środków ochrony roślin wykorzystywali w celu prowadzenia tej dokumentacji system teleinformatyczny udostępniony przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Proponowane przepisy będą stanowiły podstawę prawną dla Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa dla opracowania i udostępnienia takiego systemu, co z uwagi na złożoność danych, które powinny być raportowane zgodnie z przepisami rozporządzenia 2023/564, będzie także korzystne dla użytkowników środków ochrony roślin.

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa po przeprowadzonej analizie przepisów rozporządzenia 2023/564 oraz aktualnych przepisów ww. ustawy założył, że przy tworzeniu systemu elektronicznego powinny zostać przyjęte następujące uwarunkowania:

- 1) system powinien umożliwić użytkownikom profesjonalnym środków ochrony roślin prowadzenie i przechowanie elektronicznej dokumentacji w formacie nadającym się do odczytu maszynowego, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz. Urz. UE L 172 z 26.6.2019, str. 56),
- 2) dokumentacja powinna obejmować elementy wymienione w art. 67 ust. 1 rozporządzenia 1107/2009 dotyczące stosowania środków ochrony roślin (nazwa środka, czas zastosowania i zastosowana dawka, obszar i uprawy, na których zastosowano środek ochrony roślin) oraz dodatkowo sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin poprzez podanie co najmniej przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin. Szczegółowe wymagania w tym zakresie zostały określone w załączniku do rozporządzenia 2023/564 (w tym w zakresie sposobu podawania lokalizacji miejsca wykonania zabiegu, faz wzrostu roślin, itd.),

- 3) system powinien być funkcjonalny od dnia 1 stycznia 2026 r.,
- 4) po wdrożeniu, system powinien umożliwiać dostęp do danych użytkownikowi profesjonalnemu środków ochrony roślin (indywidualne dane) oraz organom uprawnionym w zakresie raportów i tworzenia statystyk.

Według założeń Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa system teleinformatyczny powinien mieć formę aplikacji internetowej obsługującą ok 1,3 mln unikalnych użytkowników mających do niej dostęp poprzez moduł autoryzacji i logowania. Interfejs użytkownika powinien być dynamiczny, ergonomiczny i dostosowany do urządzeń mobilnych, który umożliwi wprowadzanie danych z „ręki” oraz z wykorzystaniem list, słowników, kalendarza, zaznaczania obszarów i obiektów na mapach oraz ich geotagowania. Projektowana aplikacja powinna umożliwiać również tworzenie zestawień, raportów i statystyk oraz ich wydruk i zapis lokalny.

Powoduje to, iż opracowanie, wdrożenie i utrzymanie systemu internetowego wymaga jednoznacznej podstawy prawnej oraz określenia w przepisach zakresu jego funkcjonalności.

Biorąc pod uwagę, że dane wprowadzane do systemu internetowego będą mogły stanowić podstawę dla postępowań administracyjnych lub karnych – będą one jedyną prowadzoną przez użytkownika profesjonalnego środków ochrony roślin formą dokumentowania zabiegów – wprowadzanie takich danych powinno być możliwe po dokonaniu uwierzytelnienia.

Postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71, z późn. zm.) nakładają na państwa członkowskie obowiązki:

- 1) przyjęcia „krajowych planów działania służących ustalaniu celów ilościowych, środków i harmonogramów zmierzających do zmniejszenia zagrożenia związanego ze stosowaniem pestycydów i wpływu ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko oraz wspierania rozwoju i stosowania integrowanej ochrony roślin oraz alternatywnych podejść lub technik w celu zmniejszenia zależności od stosowania pestycydów” (art. 4 ust. 1 tej dyrektywy);
- 2) obliczania „zharmonizowanych wskaźników ryzyka z wykorzystaniem danych statystycznych zgromadzonych zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym odnoszącym się do statystyk dotyczących środków ochrony roślin oraz innych istotnych danych” (art. 10 ust. 2 lit. a tej dyrektywy);

- 3) określania „tendencji w zakresie stosowania niektórych substancji czynnych” (art. 10 ust. 2 lit. b tej dyrektywy);
- 4) określania „kwestii priorytetowych, takich jak substancje czynne, uprawy, regiony lub praktyki, które wymagają szczególnej uwagi, lub dobre praktyki, które można stawiać za wzór do naśladowania, aby osiągnąć cele niniejszej dyrektywy, a zatem zmniejszyć zagrożenia związane ze stosowaniem pestycydów i wpływ ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko oraz wspierać rozwój oraz stosowanie integrowanej ochrony roślin i alternatywnych podejść lub technik w celu zmniejszenia zależności od stosowania pestycydów” (art. 10 ust. 2 lit. c tej dyrektywy).

Jednocześnie, art. 47 ust. 1 ww. ustawy wskazuje ministra właściwego do spraw rolnictwa, jako właściwego do opracowania krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Krajowy plan działania powinien określać wskaźniki służące do oceny ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym dotyczące zużycia środków ochrony roślin, i sposób udostępniania wyników oceny tego ryzyka opinii publicznej.

Ponieważ realizacja powyższych zobowiązań może wymagać analizy danych dotyczących stosowania środków ochrony roślin, należy w projektowanej ustawie przewidzieć możliwość dostępu ministra właściwego do spraw rolnictwa do danych gromadzonych w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Dostęp do danych powinny mieć także jednostki naukowo badawcze, wykonujące analizy na potrzeby ministra właściwego do spraw rolnictwa. Dostęp do danych powinien być jednak ograniczony do danych zagregowanych, uniemożliwiających identyfikację podmiotów stosujących środki ochrony roślin.

Dostęp do danych gromadzonych w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa powinien mieć także:

- 1) Główny Urząd Statystyczny – w celu realizacji zadań z zakresu statystyki publicznej oraz zadań określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2379 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie statystyk dotyczących nakładów i produkcji w rolnictwie, zmiany rozporządzenia Komisji (WE) nr 617/2008 oraz uchylenia rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1165/2008, (WE) nr 543/2009 i (WE) nr 1185/2009 oraz dyrektywy Rady 96/16/WE (Dz. Urz. UE L 315 z 07.12.2022, str. 1);

- 2) strony trzecie, określone w art. 67 ust. 1 akapit 2 rozporządzenia 1107/2009,
- 3) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Obecnie, zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa „uzyskane w wyniku wykonywania zadań Inspekcji informacje lub dane są nieodpłatnie przekazywane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie niezbędnym do przeprowadzania kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu, jako agencji płatniczej, o której mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 187, z późn. zm.). Proponowane rozwiązanie jest zatem konsekwencją ww. przepisów.

Ponieważ szereg danych, które powinna zawierać dokumentacja prowadzona przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin jest gromadzona także w systemach informatycznych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, proponuje się ujęcie w projektowanych przepisach normy, umożliwiającej transfer danych z systemów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do ewidencji prowadzonej na podstawie przepisów rozporządzenia 2023/564. Rozwiązanie takie będzie korzystne dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin – nie będą obligowani do przekazywania kilkakrotnie tych samych danych na potrzeby różnych jednostek administracji.

W projektowanej ustawie określono także katalog danych osobowych profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, jakie mogą być przekazywane pomiędzy Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa a Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także ograniczenie co do celu przekazywania takich danych. Zakres danych jest tożsamy z zakresem danych przekazywanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie art. 33 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Wprowadzenie projektowanej normy wymaga określenia także przepisów karnych. Proponuje się, aby profesjonalny użytkownik środków ochrony roślin, który:

- 1) wbrew przepisom art. 1 rozporządzenia 2023/564 w dokumentacji, o której mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009, nie przekazuje informacji określonych w załączniku do rozporządzenia 2023/564 lub

- 2) wbrew przepisowi art. 2 rozporządzenia 2023/564 nie prowadzi lub nie przechowuje dokumentacji, o której mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009, w formacie określonym w art. 2 rozporządzenia 2023/564, lub
- 3) do prowadzenia lub przechowywania dokumentacji, o której mowa w art. 67 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009, nie wykorzystuje systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Głównego Inspektora, podlegał karze w postaci mandatu karnego.

W **art. 3 pkt 6 projektowanej ustawy** proponuje się rozszerzenie zakazu stosowania środków ochrony roślin przez użytkowników nieprofesjonalnych w odniesieniu do wszystkich form użytkowych środków ochrony roślin, skalsyfikowanych jako stwarzających szczególne zagrożenie. Projektowana zmiana ma charakter porządkowy.

Zmiana proponowana w **art. 3 pkt 7 projektowanej ustawy** ma na celu umożliwienie wykonywania zabiegów ochrony roślin sprzętem lotniczym, celem zwalczania roślin pasożytniczych.

Zmiana ta ma na celu umożliwienie zwalczania jemioli w lasach.

Od 2018 r. obserwowany jest wysoki poziom uszkodzeń związanych z występowaniem jemioli, głównie w drzewostanach sosnowych i jodłowych. Duży niepokój budzi dynamika jej rozprzestrzeniania się. Trudno wskazać jednoznacznie czynniki, które temu sprzyjają a jeszcze trudniej znaleźć sposób na wyhamowanie tempa rozprzestrzeniania. Półpasożytnictwo jemioli jest szczególnie istotne w kontekście zmian klimatycznych i długotrwałych okresów suszy. Jemiola odbiera roślinie-gospodarzowi wodę i sole mineralne, co zwiększa deficyt wodny drzewa, a w konsekwencji dodatkowo osłabia je i upodamia na inne czynniki szkodliwe.

Powierzchnia drzewostanów uszkodzonych przez jemiolę wyniosła w 2022 r. ok. 130 tys. ha, ale powierzchnia występowania jemioli, jako źródła do dalszych infekcji jest istotnie większa. Największe szkody obserwowane są w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w Poznaniu (ok. 23 tys. ha) i we Wrocławiu (ok. 21 tys. ha). Bardzo znaczący – prawie siedmiokrotny wzrost uszkodzeń od jemioli odnotowano w roku 2022 na terenie RDLP w Olsztynie (z 9,5 ha do 67,5 ha), obszarze, który dotychczas uchodził za niemalże wolny od problemów z tym półpasożytem.

W opisanych powyżej przypadkach mamy do czynienia głównie z *Viscum album* subsp. *austriacum*, porażającym sosny. Z kolei na terenie RDLP w Krakowie i Krośnie zagrożenie

związane jest głównie z *Viscum album* subsp. *abietis*, porażającym jodły. Tam powierzchnia drzewostanów uszkodzonych wyniosła w 2022 r. odpowiednio 5,9 i 6,5 tys. ha.

Zapobieganie rozsiewaniu jemioli jest niemożliwe. Usuwanie samych roślin również jest bardzo utrudnione. Krzaki jemioli rosną wysoko w koronach drzew, a samo oderwanie pasożyta od gałęzi nie jest wystarczające. Jeśli nie wytnie się całej gałęzi z korzeniami korowymi w następnym roku wyrastają z nich nowe pędy jemioli. Aktualnie poza działaniami hodowlanymi, usuwaniem porażonych drzew (w drzewostanach dojrzałych) i gałęzi (w młodnikach) brak jest skutecznych metod ograniczania tego półpasożyta. Usuwanie drzew zamierających i najbardziej opanowanych przez jemiolę wykonuje się w ramach realizowanych cięć sanitarnych, pielęgnacyjnych, bądź rębnych (odnowieniowych). Nie prowadzi się ani biologicznego, ani chemicznego zwalczania, nie tylko z uwagi na brak selektywnych i skutecznych środków ochrony roślin, ale również z uwagi na trudności w aplikacji takich środków. Porażenie jemiolą ma zróżnicowany rozkład przestrzenny, strukturalny, wiekowy i masowy. Szczególnie duży problem mają nadleśnictwa, w których szkody mają charakter wielkopowierzchniowy. Dla przykładu w Nadleśnictwie Kołaczyce pilne działania dotyczą drzewostanów jodłowych na powierzchni aż 1500 ha i około 200 tys. m³ drewna. Na Pogórze Karpackim w trybie pilnym należy usunąć co najmniej 1 mln m³ drewna. Coraz częściej odnotowywane są przypadki stwierdzenia zasiedlenia przez jemiolę młodych drzew. Zgodnie z ekspertyzami naukowców usuwanie drzew porażonych, zwłaszcza z górnego pietra jest jedyną możliwą metodą przeciwdziałania. Jednak działanie to nie rozwiązuje problemu, a tylko ogranicza możliwość dalszej transmisji jemioli, zwłaszcza na młode pokolenie.

Porażenie jemiolą na tak dużym obszarze może skutkować zagrożeniem dla trwałości i stabilności lasu. Skala zamierania przełoży się też na zaburzenie ładu przestrzenno-czasowego i będzie się wiązać z koniecznością wnioskowania o aneksowanie obowiązujących Planów Urządzenia Lasu.

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych dostrzega pilną potrzebę opracowania wysoce selektywnych preparatów, których aplikacja byłaby możliwa z powietrza. Badania naukowe wskazują, że istnieją naturalni wrogowie jemioli – organizmy, które potencjalnie mogłyby zostać wykorzystane do zwalczania (np. grzyby *Septoria visci*, *Septoria krystynae*, *Sphaeropsis visci*, *Gibberidea visci*, *Botryosphaerostroma visci*). Produkt zawierający te mikroorganizmy, zgodnie z przepisami rozporządzenia 1107/2009 byłby sklasyfikowany jako herbicyd, a

aplikacja środków chwastobójczych zgodnie z obecnym brzmieniem art. 38 ust. 2 ww. ustawy jest zabroniona.

Tym samym proponuje się wyłączenie z zakazu stosowania herbicydów sprzętem lotniczym preparatów przeznaczonych do zwalczania roślin pasożytniczych.

Zmiany proponowane w **art. 3 pkt 8 projektowanej ustawy** realizują wnioski Najwyższej Izby Kontroli z kontroli „System bezpieczeństwa obrotu środkami ochrony roślin” LLO.430.004.2019.

Zmieniane przepisy dotyczą działań administracyjnych podejmowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa w przypadku stwierdzenia, w wyniku kontroli urzędowej, pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących z produkcji pierwotnej.

Zmieniany przepis art. 46 ww. ustawy w brzmieniu dotychczasowym wymaga dokonania przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa analizy wpływu stwierdzonych pozostałości środków ochrony roślin na zdrowie ludzi, poprzedzającej wydanie decyzji administracyjnej, określającej postępowanie z płodami rolnymi poddanymi kontroli urzędowej. Rozwiązanie takie należy jednak uznać za nieuzasadnione, ponieważ analiza taka dokonywana jest podczas ustalania najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości danego środka ochrony roślin przez Komisję Europejską na etapie ustalania najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości, a zgodnie z prawem żywnościowym żywność, dla której stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin nie może być wprowadzana do obrotu z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi.

Dotychczasowe rozwiązanie ogranicza zatem możliwość podejmowania działań w celu niedopuszczania do obrotu płodów rolnych (żywności i paszy), w przypadku których Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach kontroli urzędowych stwierdzała przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin.

W związku z powyższym, w celu uniknięcia wskazanych wyżej ograniczeń, projektowany przepis odnosi się wprost do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 396/2005 z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniającego dyrektywę Rady 91/414/EWG.

Ponadto, w przepisie art. 46 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy proponuje się zastąpienie słowa „zagospodarowania” słowem „unieszkodliwienia”, ponieważ płody rolne zawierające pozostałości środków ochrony roślin w poziomach uniemożliwiających ich bezpieczne zagospodarowanie mogą wymagać unieszkodliwienia (zniszczenia).

Wprowadzana zmiana umożliwi wojewódzkiemu inspektorowi podejmowanie znacznie efektywniejszych działań wpływających na bezpieczeństwo konsumentów.

Proponowany przepis przewiduje także możliwość ponownego poddania badaniom laboratoryjnym żywności lub paszy, dla których stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, po okresie przechowywania. W trakcie przechowywania pozostałości środków ochrony roślin mogą być bowiem metabolizowane i ulegać zanikowi. Badanie takie powinno być jednak wykonywane na koszt strony.

Zakres zmiany stanowi więc uproszczenie procedury administracyjnej, co powinno korzystnie wpłynąć na funkcjonowanie Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, poprawić ochronę konsumentów i środowiska oraz ochronić przedsiębiorców przed potencjalnymi stratami wynikającymi z konieczności wycofywania z obrotu produktów żywnościowych zawierających pozostałości środków ochrony roślin.

Jednocześnie, w przepisie przejściowym proponuje się, aby do spraw wszczętych na podstawie art. 46 ww. ustawy i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosowane były przepisy art. 46 ww. ustawy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Rozwiązanie to ma na celu jak najszybsze stosowanie przepisów zwiększających efektywność Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w reagowaniu na nieprawidłowości.

Zmiany proponowane w **art. 3 pkt 10-12 projektowanej ustawy** dotyczą systemu integrowanej produkcji roślin.

Integrowana produkcja roślin jest nowoczesnym system jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi.

Uczestnictwo w systemie integrowanej produkcji roślin pozwala na otrzymanie zdrowej żywności pochodzenia roślinnego, w której nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych

pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Potwierdzeniem wysokiej jakości plonów pochodzących z systemu integrowanej produkcji roślin jest certyfikat i zastrzeżony znak integrowanej produkcji roślin.

Zgodnie z przepisami art. 30 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 1530) uczestnictwo w systemie integrowanej produkcji roślin zostało objęte wsparciem w ramach ekoschematu.

Wzmiana proponowana w art. 55 ust. 2 ww. ustawy ma na celu umożliwienie producentom rolnym zgłoszenie zamiaru uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji roślin nie później niż w terminie 14, a nie jak do tej pory 30 dni przed siewem lub sadzeniem roślin. Dotychczasowe doświadczenia związane z funkcjonowaniem przepisów ww. ustawy wskazują bowiem, iż obecne przepisy są zbyt restrykcyjne – niektórzy rolnicy decydują się na przystąpienie do systemu w terminie późniejszym niż 30 dni przed siewem lub sadzeniem roślin. W obecnym stanie prawnym w takich przypadkach podmioty certyfikujące odmawiają objęcia rolników certyfikacją.

Jednocześnie proponuje się dodanie w art. 55 ww. ustawy przepisu (ust. 2a), zgodnie z którym podmiot certyfikujący może przyjąć zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, jeżeli nie wpłynie to na możliwość prowadzenia kontroli producentów roślin stosujących integrowaną produkcję roślin. Zmienność i nieprzewidywalność warunków pogodowych powoduje bowiem, że producentowi rolnemu trudno może być zaplanować precyzyjnie termin siewu, od którego z kolei liczony jest termin przekazania ogłoszenia o zamiarze stosowania integrowanej produkcji roślin.

W art. 55 ust. 4 pkt 2 proponuje się skorygowanie oczywistej pomyłki pisarskiej.

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ww. ustawy „jeżeli zgłoszenie, o którym mowa w ust. 2 [zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin], nie zawiera informacji, o których mowa w ust. 3 lub 4, podmiot certyfikujący wzywa producenta roślin do usunięcia braków w wyznaczonym terminie. W przypadku nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie, podmiot certyfikujący informuje na piśmie producenta roślin o odmowie przyjęcia zgłoszenia”. Jednocześnie jednak, zgodnie z art. 55 ust. 9 ww. ustawy „podmiot certyfikujący wydaje producentowi roślin, który zgłosił zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin, zaświadczenie o numerze wpisu do rejestru, o którym mowa w ust. 6 [rejestr producentów roślin, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin], nie później niż w terminie 21 dni od dnia otrzymania tego

zgłoszenia. Proponuje się doprecyzować, iż wezwanie producenta rolnego do uzupełnienia braków w zgłoszeniu zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin wstrzymuje bieg terminu na wydanie przez podmiot certyfikujący zaświadczenia o numerze wpisu do rejestru producentów roślin, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin. Termin na uzupełnienie braków, wyznaczony przez podmiot certyfikujący, może być bowiem dłuższy niż 21 dni.

Zmiana proponowana w art. 57 ust. 1 ww. ustawy ma charakter techniczny – zgodnie z normą akredytacyjną PN-EN ISO/IEC 17065 proces certyfikacji rozpoczyna się złożeniem przez producenta rolnego wniosku o certyfikację do podmiotu certyfikującego – w przypadku integrowanej produkcji roślin jest to zgłoszenie, o którym mowa w art. 55 ust. 2 ww. ustawy. Tymczasem art. 57 ust. 1 ww. ustawy w obecnym brzmieniu sugeruje, iż niezależnie od zgłoszenia zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin producent rolny powinien złożyć także odrębny wniosek o wydanie certyfikatu. Jest to niepotrzebnym obciążeniem oraz pozostaje w sprzeczności z normą PN-EN ISO/IEC 17065. Zgłoszenie zamiaru stosowania integrowanej produkcji roślin jest równoznaczne z oczekiwaniem otrzymania certyfikatu potwierdzając ego jej prowadzenie.

Zmiana proponowana w art. 60 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. ustawy jest związana z objęciem integrowanej produkcji roślin ekoschematem w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027. Aby umożliwić udzielenie wsparcia producentom rolnym uczestniczącym w systemie integrowanej produkcji rolnej, zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 2a ww. ustawy podmioty certyfikujące zostały zobligowane do przekazywania „Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, na formularzu udostępnionym przez tę Agencję wykazu producentów roślin będących producentami, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2022 r. poz. 2001 i 2727 oraz z 2023 r. poz. 412), którzy spełniają wymagania integrowanej produkcji roślin, do dnia 30 września każdego roku”. Ponieważ w przypadku niektórych upraw (jabłonie, kukurydza, kapusta) zakończenie certyfikacji przed dniem 30 września nie jest możliwe – okres produkcji tych roślin trwa dłużej, w wykazie przekazywanym Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdują się zarówno producenci, którzy otrzymali

już certyfikat, jak i producenci dla których proces certyfikacji nie został jeszcze zakończony. do Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W związku z powyższym proponuje się, aby wykaz przekazywany był do Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dwukrotnie – do dnia 30 września, oraz po uzupełnieniu – do dnia 15 grudnia. Pozwoli to na efektywną obsługę ekoschematu.

Proponuje się także unormowanie zgłaszania przez podmioty certyfikujące błędów lub pomyłek w informacjach zawartych w wykazie producentów roślin, którzy zgłosili zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin.

Zmiany proponowane w **art. 3 pkt 13 projektowanej ustawy** zmieniają przepisy dotyczące zwrotu kaucji pobieranej przez organy celno-skarbowe od osób z państw trzecich, naruszającej przepisy dotyczące przywozu środków ochrony roślin.

Przepis art. 75a ust. 11 ww. ustawy dopuszcza możliwość zwrotu pobranej kaucji tylko po uiszczeniu nałożonej decyzją opłaty sankcyjnej, rozumianej jako kara pieniężna.

Przepis ten nie daje możliwości zaliczenia pobranej kaucji na poczet kary ustalonej decyzją o nałożeniu opłaty sankcyjnej. Wręcz przeciwnie, jego literalne brzmienie nakazuje, że kaucja ma być zwracana po uiszczeniu kary w terminie 7 dni.

Stosowanie wprost tego przepisu prawa, a co za tym idzie brak rozliczenia kaucji na poczet nieuiszczonej opłaty sankcyjnej może spowodować występowanie negatywnych konsekwencji po stronie zobowiązanego, takich jak:

- 1) konieczność wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do podmiotu zagranicznego. W wyniku wszczętej egzekucji kaucja przechowywana na rachunku sum depozytowych stanie się przedmiotem zajęcia wierzytelności. W efekcie, po zaspokojeniu powstałych kosztów kwota zajętej kaucji nie pokryje w całości zaległości wynikającej z decyzji nakładającej opłatę sankcyjną, co będzie wymagało dalszej egzekucji i kosztów;
- 2) konieczność uiszczenia kary to obowiązek dokonania kolejnej wpłaty przez zobowiązanego, po pobraniu kaucji i pomimo posiadania przez organ podatkowy zabezpieczenia wykonania tego zobowiązania w postaci właśnie tej pobranej kaucji;
- 3) niezrealizowanie zwrotu kaucji w ustawowym terminie 7 dni od dnia uiszczenia opłaty sankcyjnej z uwagi na brak systemowego powiadomienia, po automatycznym rozliczeniu wpłaty opłaty sankcyjnej.

Dlatego proponuje się uchylenie przepisu art. 75 ust. 11 i dodanie przepisu ust. 11a.

Propozycja zmiany przepisów art. 75a ust. 11 ww. ustawy opiera się na analogicznych rozwiązaniach uregulowanych w następujących przepisach:

- 1) art. 140ad ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, z późn. zm.), który stanowi, że:

„Kaucję przekazuje się:

- 1) na rachunek bankowy określony w decyzji o nałożeniu kary, w terminie, o którym mowa w art. 140 ac ust. 2, albo
 - 2) na rachunek bankowy podmiotu, który ją wpłacił, w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji lub orzeczenia uchylającego decyzję o nałożeniu kary pieniężnej.”;
- 2) art. 94 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2201, z późn. zm.), który stanowi, że:

„Kaucję przekazuje się:

- 1) na rachunek bankowy, o którym mowa w ust. 2 - w terminie 7 dni od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary stała się wykonalna;
- 2) na rachunek bankowy podmiotu, który ją wpłacił - w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji o uchyleniu lub stwierdzeniu nieważności decyzji o nałożeniu kary pieniężnej albo doręczenia orzeczenia sądu administracyjnego o uchyleniu lub stwierdzeniu nieważności takiej decyzji.”.

Aktualne brzmienie przepisów ww. ustawy zobowiązuje do zwrotu kaucji zobowiązanemu, dopiero po uiszczeniu opłaty sankcyjnej, bez możliwości jej uprzedniego zaliczania na poczet tej opłaty, co jest ekonomicznie nieuzasadnione. Proponowane zmiany mają zatem na celu zapewnienie prawidłowego i efektywnego przebiegu procesu dochodzenia należności scentralizowanych wynikających z decyzji nakładających opłatę sankcyjną realizowanych przez wyznaczoną jednostkę Krajowej Administracji Skarbowej, którą jest Urząd Skarbowy w Nowym Targu.

Proponowana zmiana umożliwiająca zaliczenia pobranej kaucji na poczet kary ustalonej decyzją o nałożeniu opłaty sankcyjnej usprawni dochodzenie kar, wpływając jednocześnie na terminowość wykonywania zadań przez urzędy celno-skarbowe. Zmiana przepisów:

- 1) uchroni podmiot zagraniczny przed wszczęciem wobec niego egzekucji administracyjnej i koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów z tego tytułu;

- 2) zniesie konieczność zaangażowania przez zobowiązany podmiot dodatkowej kwoty na uiszczenie kary w sytuacji, gdy w dyspozycji organu podatkowego znajduje się już odpowiednia na pokrycie kary kwota z tytułu kaucji;
- 3) uchroni zobowiązanego przed ryzykiem nieotrzymania zwrotu kaucji w ustawowym terminie ze względów systemowych.

W **art. 4** projektowanej ustawy proponuje się ujęcie przepisów przejściowych, zgodnie z którymi:

- 1) do spraw wszczętych na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami dotyczących administracyjnych kar pieniężnych, które zgodnie z nowymi przepisami będą nadal prowadzone w oparciu o przepisy dotyczące administracyjnych kar pieniężnych – stosowane będą przepisy tej ustawy w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą;
- 2) do popełnionych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy czynów, które zgodnie z dotychczasowymi przepisami ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami podlegały przepisom w sprawie administracyjnych kar pieniężnych, a które zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami będą traktowane jak wykroczenia – stosowane będą przepisy dotychczasowe.

Pozwoli to za zapewnienie ciągłości prowadzonych postępowań.

W **art. 5** projektowanej ustawy proponuje się ujęcie przepisów przejściowych, zgodnie z którymi do postępowań administracyjnych wszczętych na podstawie na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o ochronie roślin przed agrofagami i niezakończonych przed wejściem w życie projektowanej ustawy, stosowane będą przepisy nowelizowanych ustaw w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Zapewni to skuteczność działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Czas ten jest wystarczający dla dostosowania się podmiotów do nowych regulacji.

Wyjątek stanowić będą przepisy:

- 1) art. 1 pkt 6 projektowanej ustawy wprowadzające instytucję „zaufanego eksportera”, który wchodzi w życie po upływie 90 dni od dnia ogłoszenia tej ustawy, z uwagi na konieczność przyjęcia przepisów wykonawczych na podstawie proponowanego przepisu art. 51a ust. 8 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami;
- 2) art. 3 pkt 5 lit. b, pkt 9 oraz pkt 14 projektowanej ustawy, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. – z uwagi na termin stosowania przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2023/564 z dnia 10 marca 2023 r. w odniesieniu do treści i formatu dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin prowadzonej i przechowywanej przez użytkowników profesjonalnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009.

Projektowana ustawa nie ma bezpośredniego wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, z późn. zm.).

Kwestie regulowane projektowaną ustawą mogą mieć pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i konkurencyjność dużych, średnich i małych przedsiębiorstw.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym jej projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa zostanie ujęta w Wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projektowana ustawa oraz wszelkie dokumenty dotyczące prac nad jej projektem zostaną zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej.